

**Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol arfaethedig Aelod:
Diogelwch Tân Domestig
Memorandwm Esboniadol Drafft**

Rhagymadrodd

1. Mae'r Memorandwm hwn wedi'i baratoi ac wedi'i osod yn unol â Rheol Sefydlog 22.14. Mae'n nodi cefndir y darpariaethau yn y Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol arfaethedig Aelod amgaeedig a fyddai'n rhoi cymhwysedd deddfwriaethol ychwanegol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae wedi'i osod yn unol â Rheol Sefydlog 22.13 ac mae'n esbonio hyd a lled y pŵer y gofynnir amdano.
2. Mae cyd-destun cyfansoddiadol y cais hwn wedi'i nodi gan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (Deddf 2006) a pholisi Llywodraeth y DU. Nododd Papur Gwyn Llywodraeth y DU "Trefn Lywodraethu Well i Gymru" a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2005 ymrwymiad Llywodraeth y DU i wella pwerau deddfu Cynulliad Cenedlaethol Cymru, fel sefydliad sydd wedi'i ethol yn ddemocrataidd a chanddo ei weithdrefnau manwl ei hun ar gyfer gwaith craffu.
3. Mae adran 95 o Ddeddf 2006 yn rhoi pŵer i'w Mawrhydi roi cymhwysedd, drwy Orchymyn Cyfrin Gyngor, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru i ddeddfu drwy Fesur Cynulliad ar faterion penodedig. Gall y materion hyn gael eu hychwanegu at Feysydd yn Atodlen 5 i Ddeddf 2006. Caiff Mesurau Cynulliad wneud unrhyw ddarpariaeth a allai gael ei gwneud drwy Ddeddf Seneddol (ac felly maen nhw'n cael diwygio deddfwriaeth sydd eisoes yn bod a gwneud darpariaethau newydd), mewn perthynas â materion, yn ddarostyngedig i'r cyfyngiadau y darperir ar eu cyfer yn Rhan 3 o Ddeddf 2006. Cyfeirir at Orchymyn Cyfrin Gyngor o dan adran 95 o Ddeddf 2006 fel Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol yn y memorandwm hwn.
4. Caniateir i faterion gael eu mewnosod yn y meysydd a geir yn Atodlen 5 i Ddeddf 2006, naill ai drwy Ddeddf Seneddol neu drwy Orchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol, a gymeradwyir gan y Cynulliad a chan ddau Dŷ Senedd y Deyrnas Unedig. Mae'r llwybr olaf yn caniatáu i'r Cynulliad ddechrau'r broses ar gyfer rhoi cymhwysedd o'r fath, drwy gyfrwng Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol.
5. Byddai'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol arfaethedig yn rhoi rhagor o gymhwysedd deddfwriaethol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru, ym maes Tai (maes 11, Rhan 1, Atodlen 5 i Ddeddf 2006).
6. Bydd pwerau deddfu newydd mewn perthynas â'r "mater" penodedig yn galluogi Llywodraeth y Cynulliad, Aelodau'r Cynulliad a Phwyllgorau'r Cynulliad i gyflwyno cynigion cydlynol ar gyfer deddfwriaeth, ar ffurf Mesurau, a seilir ar flaenoriaethau ac amserlenni Cymru. Rhaid i'r Mesurau hyn fod yn destun gwaith craffu trylwyr gan y Cynulliad a chael eu cymeradwyo ganddo.

7. Ar 26 Mehefin 2007 enillodd Ann Jones y balot i gyflwyno Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol arfaethedig. Ar 10 Hydref 2007, cytunodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru, yn unol â Rheol Sefydlog 22.50, y câi Ann Jones osod Gorchymyn arfaethedig, i roi ei effaith i'r Gorchymyn arfaethedig amlinellol a ddarparwyd ar 26 Mehefin 2007 o dan Reol Sefydlog 22.48, a Memorandwm Esboniadol.¹

Y cefndir

Yr hyn y mae'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol yn ceisio'i sicrhau.

8. Mae'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol yn ceisio rhoi cymhwysedd i ddeddfu i Gynulliad Cenedlaethol Cymru er mwyn i Fesur Cynulliad gael ei gyflwyno yn ei gwneud yn ofynnol i system taenellu tân gael ei gosod yn yr holl dai a adeiledir o'r newydd yng Nghymru. At ddibenion y Gorchymyn arfaethedig, ystyr "tai a adeiledir o'r newydd" yw "mangreoedd preswyl newydd" a ddiffinnir fel mangreoedd a adeiledir neu a drosir at ddibenion preswyl, gan gynnwys mangreoedd preswyl a grëir drwy fynd ati'n ffisegol i isrannu neu i ymgorffori mangreoedd preswyl sydd eisoes yn bod. Byddai'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol yn caniatáu i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ddeddfu yn y maes polisi hwn. Wedyn byddai Mesur yn cael ei gyflwyno i'w gwneud yn ofynnol i daenellwyr tân gael eu gosod mewn mangreoedd preswyl newydd.
9. Amcan y Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol arfaethedig (ac amcan y Mesur dilynol) yw lleihau mynychder marwolaethau ac anafiadau o danau mewn tai a adeiledir o'r newydd yng Nghymru. Mae hyn i'w wireddu drwy ei gwneud yn ofynnol i systemau taenellu tân gael eu gosod yn yr holl fangreoedd preswyl newydd. Gwelir hyn fel mesur ataliol, er mwyn i bobl ddod allan o'u tai os bydd yna dân. Bydd hefyd yn lleihau'r risg i ddiffoddwyr tân sy'n cael eu galw i ymdrin â thanau domestig.
10. Bwriedir i'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol gynnwys yr holl fangreoedd preswyl sy'n cael eu codi o'r newydd a'r holl adeiladau sy'n cael eu trosi i'w defnyddio at ddibenion preswyl yn lle diben arall. Fyddai gosod systemau taenellu yn ôl-syllol mewn mangreoedd preswyl sydd eisoes yn bod ddim yn cael ei gynnwys.
11. Mae system taenellu tân yn cael ei diffinio fel unrhyw system osod awtomatig y bwriedir iddi ddiffodd, rheoli neu gyfyngu tanau drwy gyfrwng dŵr sy'n cael ei yrru o dan bwysau drwy bibau a phennau chwistrellu sy'n gweithredu pan fydd tymheredd a bennwyd ymlaen llaw yn cael ei gyrraedd. Y Safon Brydeinig bresennol ar gyfer taenellwyr tân preswyl y cyfeirir ati yn y Rheoliad Adeiladu yw BS 9251:2005.

¹ [Cofnod y Trafodion t79-100, 10 Hydref 2007](#)

Marwolaethau Tân yng Nghymru

12. Ledled Cymru, bydd 20 o bobl ar gyfartaledd yn colli eu bywydau mewn tanau bob blwyddyn. Yn y cartref y bydd rhyw 80% o'r marwolaethau a'r anafiadau sy'n gysylltiedig â tân yn digwydd.
13. Yn y flwyddyn hyd at fis Medi 2006, cafwyd 10 marwolaeth mewn tanau damweiniol a 494 o anafiadau yn gysylltiedig â thanau mewn anheddau yng Nghymru. Yn ychwanegol, cafwyd 1 farwolaeth ac 80 o anafiadau yn gysylltiedig â thanau bwriadol mewn anheddau yng Nghymru.²
14. Mae'r dystiolaeth yn awgrymu bod yna fwy o risg o danau domestig i rai grwpiau penodol o'r boblogaeth. Mae gwaith ymchwil gan yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol wedi nodi grwpiau sydd mewn mwy o risg o danau na'r boblogaeth yn gyffredinol.³ Yn ôl yr ymchwil hon, mae'r grwpiau sy'n agored i niwed yn tueddu i fod tua gwaelod y grwpiau demograffig incwm is/difreintiedig, yn benodol:
 - Pobl sengl canol oed, sy'n yfed ac yn ysmegu gartref (40-59 oed gyda thuedd wryw)
 - Rhieni unigol benyw
 - Pobl oedrannus iawn
 - Pobl ag anabledd/amhariad
 - Pobl ifanc (16-24) – gan gynnwys myfyrwyr
15. Sefydlodd Llywodraeth Cynulliad Cymru yn y Cynulliad Cyntaf Weithgor Diogelwch Tân Cymunedol. Cylch gorchwyl y Gweithgor oedd edrych ar y cyfle i fabwysiadu'n eang yng Nghymru Ganfodyddion Mwg Gwifrau Caled mewn Tai Cymdeithasol; gosod systemau taenellu domestig a'u hystemyn i adeiladau cyhoeddus eraill mewn aml-feddiannaeth ac edrych ar opsiynau ar gyfer rheoli mynychder llosgi bwriadol. Cafodd adroddiad y Gweithgor *Wired for Safety*⁴ ei gyhoeddi ym mis Hydref 2001 ac argymhellodd y dylai'r Cynulliad Cenedlaethol ddiwygio'i Ofynion Ansawdd Datblygu fel y dylai systemau taenellu gael eu gosod yn yr holl dai cymdeithasol newydd yng Nghymru wrth eu codi. Argymhellodd yr adroddiad hefyd y dylai'r Cynulliad geisio gorfodi gofyniad bod rhaid cael taenellwyr mewn ysgolion newydd, neuaddau preswyl newydd i fyfyrwyr, cartrefi nyrsys newydd a chartrefi preswyl newydd.

Y costau sy'n gysylltiedig â thanau domestig

² Llywodraeth Cynulliad Cymru, Y Gyfarwyddiaeth Ystadegau, Fire Statistics Monitor, Quarter 3 2006: <http://new.wales.gov.uk/topics/statistics/headlines/other-2007/hdw200708091/?lang=en>

³ Yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol, Research Bulletin No 9 - Learning Lessons from Real Fires: Findings from Fatal Fire Investigation Reports, Gorffennaf 2006

<http://www.communities.gov.uk/publications/fire/researchbulletinno9>

⁴ Gweithgor Diogelwch Tân Cymunedol, *Wired for Safety*, Hydref 2001 <http://new.wales.gov.uk/dsijg/publications/fire/wiredforsafety/report?lang=en>

16. Yn 2004, amcangyfrifwyd bod cyfanswm cost tanau i economi'r DU yn £7.03bn, sy'n cyfateb i ryw 0.78% o werth ychwanegol gros yr economi.⁵
17. Ar sail cyfran Cymru o gyfanswm y tanau yng Nghymru a Lloegr yn y deuddeng mis yn diweddu ar 30 Medi 2006, gellir amcangyfrif bod cyfanswm cost economaidd tanau yng Nghymru tua £408 miliwn y flwyddyn.
18. Cost tanau mewn adeiladau domestig yw un o'r cyfranwyr mwyaf at gyfanswm cost economaidd tanau, sef 28% o gyfanswm y gost.
19. Mae cost gyfartalog tân domestig wedi'i hamcangyfrif yn £24,900, ac o hynny rhyw £14,600 yw cost economaidd anafiadau a marwolaethau a £7,300 yw cost difrod i eiddo.
20. Mae'r amcangyfrifon yn cynnwys costau gofal iechyd o ganlyniad uniongyrchol i danau (ond nid costau dioddefaint a gofal iechyd sy'n gysylltiedig ag anafiadau i ddiffoddwyr tân sy'n digwydd wrth hyfforddi).
21. Mae natur hollbresennol bygythiad tân yn aml yn cael ei hanghofio, gan mai yn achlysurol yn unig y ceir marwolaethau ac anafiadau, heb greu'r un effaith felly â thrasiedi gyfun. Mae hyn hefyd yn effeithio ar farn pobl am ganlyniadau economaidd tân, nad ydyn nhw'n cael eu gweld ar raddfa gyfun.

Manteision gosod systemau taenellu tân mewn eiddo domestig

22. Mae taenellwyr wedi'u hymgorffori mewn adeiladau ers tro byd ac yn wreiddiol roedden nhw'n cael eu gweld ac fe gawson nhw eu datblygu fel ffordd i leihau colledion yn sgil tân o safbwynt yr eiddo a'r cynnwys. Dros y blynyddoedd diwethaf, cafwyd cydnabyddiaeth gynyddol i'w defnyddio fel ffordd i gyfrannu at ddiogelu bywyd, a gydnabyddir erbyn hyn yng nghanllawiau presennol y DU ar y Rheoliadau Adeiladu.⁶
23. Er mai cyfyngu neu reoli tanau yw prif ddiben taenellwyr, mae'r dystiolaeth sydd wedi'i chasglu ledled y byd yn dangos bod pobl yn yr ystafell lle tarddodd y tân wedi goroesi, mewn nifer o achosion, am fod y system daenellu wedi bod yn effeithiol. Does dim achosion wedi'u cofnodi lle mae nifer fawr o farwolaethau mewn tân wedi digwydd mewn adeiladau lle'r oedd systemau taenellu'n gweithio. Mae'r dystiolaeth yn dangos hefyd nad oes bywydau wedi'u colli yn y DU oherwydd tân mewn adeiladau lle'r oedd systemau taenellu domestig wedi'u gosod.

⁵ Yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol, The Economic Cost of Fire: Estimates for 2004, Ebrill 2006
<http://www.communities.gov.uk/fire/fireandresiliencestatisticsandrefirestatistics/economiccost/>

⁶ Yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol, Approved Document B (Fire safety) – Volume 1: Dwelling houses (Argraffiad 2006)
<http://www.planningportal.gov.uk/england/professionals/en/1115314683674.html>

24. O ran eiddo lle mae taenellwyr wedi'u gosod, daeth adroddiad⁷ a gyhoeddwyd yn yr Unol Daleithiau yn 2007 gan y Gymdeithas Genedlaethol er Amddiffyn rhag Tân i'r casgliad:
- bod y gyfradd farwolaethau o leiaf 57% yn is;
 - bod y difrod am bob tân, yn achos y mwyafrif o'r dibenion y defnyddir eiddo ar eu cyfer, un traean i ddau draean yn is;
 - bod difrod y fflamau, mewn 89% o'r tanau mewn strwythurau y rhoddir gwybod amdany'n nhw, wedi'i gyfyngu i'r ystafell y dechreuodd y tân ynndi, o'i gymharu â 57% pan nad oes system ddiffodd awtomatig ar gael.
25. Daeth astudiaeth ddiweddar⁸ gan Sefydliad Cenedlaethol Safonau a Thechnoleg yr Unol Daleithiau, i'r casgliad bod taenellwyr mewn unedau preswyl i deuluoedd unigol yn gwneud synnwyr economaidd da iawn yn nhermau'r adenillion ar y buddsoddiad.
26. Mewn rhannau eraill o'r byd lle mae wedi dod yn ofyniad statudol i systemau taenellu tân gael eu gosod, cafwyd gostyngiadau dramatig yn nifer y marwolaethau sydd wedi'u hachosi gan danau domestig. Er enghraifft, yn ninas Vancouver lle mae is-ddeddfau wedi'u cyflwyno, ym 1972-1974 roedd nifer y marwolaethau am bob 100,000 o boblogaeth ychydig o dan 7 y flwyddyn. Erbyn y cyfnod 1992-1998, roedd nifer y marwolaethau am bob 100,000 o boblogaeth wedi gostwng i 0.6, o ganlyniad i'r rheoliadau ynghylch taenellwyr gorfodol.⁹
27. Cafodd yr astudiaeth fwyaf cynhwysfawr ar effeithiolrwydd taenellwyr tân preswyl hyd yn hyn ei chynnal gan Adran Dân Wledig/Ddinesig, Scottsdale, Arizona.¹⁰ Ym mis Mehefin 1985, pasiodd Dinas Scottsdale 'Ordiniant' yn ei gwneud yn ofynnol i bob strwythur masnachol newydd phob strwythur newydd yn cynnwys fflatiau a fyddai'n cael eu codi ar ôl 5 Gorffennaf 1985 gael system taenellu tân wedi'i gosod ac i bob preswylfa newydd i deuluoedd unigol a fyddai'n cael eu codi ar ôl 1 Ionawr 1986 allu cynnwys taenellwyr tân.
28. Ym 1997, cyhoeddodd Adran Dân Wledig/Ddinesig Scottsdale Saving Lives, Saving Money: Automatic Fire Sprinklers: A 10 Year Study a oedd yn dadansoddi effaith yr Ordiniant.
29. Roedd astudiaeth Scottsdale yn cynnwys adolygiad o 109 o danau a ddigwyddodd mewn strwythurau lle'r oedd taenellwyr, 44 ohonyn nhw yn

⁷ Y Gymdeithas Genedlaethol er Amddiffyn rhag Tân, U.S. experience with sprinklers and other automatic fire extinguishing equipment, Mehefin 2007

<http://www.nfpa.org/assets/files/PDF/OSsprinklers.pdf>

⁸ Adran Masnach yr Unol Daleithiau, Sefydliad Cenedlaethol Safonau a Thechnoleg (NIST), Benefit-Cost Analysis of Residential Fire Sprinkler System, Medi 2007

http://www.bfrl.nist.gov/oa/publications/nistirs/NISTIR_7451_Oct07.pdf

⁹ Y Sefydliad Ymchwil Adeiladu, Effectiveness of sprinklers in residential premises, Chwefror 2004

http://www.bre.co.uk/filelibrary/rpts/sprinkler/sprinkler_section3.pdf

¹⁰ <http://www.firesprinklers.org.uk/Services/Documents/Scottsdale.pdf>

strwythurau preswyl. Mewn mwy na 90 y cant o'r digwyddiadau hyn, cafodd y tanau eu rheoli gan un neu ddau o bennau taenellu, ac ar gyfartaledd cafodd 209 galwyn o ddŵr eu defnyddio i ladd y tân, o'i gymharu â'r amcangyfrif o 3,290 galwyn i ladd tân â llaw mewn eiddo preswyl. Barnwyd bod wyth o fywydau wedi'u hachub dros y cyfnod o ganlyniad uniongyrchol i osod systemau taenellu tân, a phedwar o'r rhain mewn eiddo preswyl, a bod hyd at \$25.4m wedi'i arbed, ar sail cyfanswm y colledion posibl oherwydd tanau mewn eiddo preswyl lle'r oedd taenellwyr.

30. Dim ond pan fydd tymheredd yr ystafell lle mae tân yn llosgi yn cyrraedd y tymheredd sydd wedi'i nodi ymlaen llaw ar y pen taenellu y bydd taenellwyr tân yn cychwyn - sef 68 gradd ganradd fel rheol. Mae taenellwyr yn gweithredu fel synwryddion gwres unigol - sy'n golygu mai dim ond yn y fan lle mae yna dân y caiff dŵr ei ryddhau. Yn aml, mewn ystafell sy'n cynnwys dau ben taenellu, dim ond un fydd yn cychwyn mewn gwirionedd. Mae swm y dŵr sy'n cael ei ddefnyddio gan system daenellu yn llawer llai na'r hyn sy'n cael ei ddefnyddio gan y gwasanaeth tân, a hynny am fod y tân yn cael ei ymladd mewn cyfnod cynnar iawn. Ar gyfartaledd, mae diffoddwyr tân yn debyg o gyrraedd o leiaf 10 munud ar ôl i'r tân ddechrau, sy'n golygu bod angen mwy o ddŵr a bod y risg i fywyd diffoddwr tân yn llawer uwch. Mae data sydd wedi'i gasglu dros 30 mlynedd yn awgrymu yr amcangyfrifir bod y perygl y bydd pen taenellu yn methu yn eithriadol o brin, heb fod yn fwy nag 1 mewn 16 miliwn o bosibl.

Costau systemau taenellu tân domestig

31. Cost gyfalaf y gwaith gosod yw'r brif gost sy'n gysylltiedig â systemau taenellu tân. Mae yna gostau cynnal-a-chadw parhaus hefyd.
32. Amcangyfrifir bod y gost yn achos y rhan fwyaf o gartrefi newydd tuag 1% i 2% o gyfanswm cost yr adeiladu. Mae'r costau cynnal blynyddol rhwng £75 a £150 y flwyddyn. Bydd gosod taenellwyr tân fel arfer yn caniatáu rhyddid yn y dylunio a all ostwng costau adeiladu a chaniatáu dylunwaith arloesol, megis cartrefi cynllun agored. Gallai'r manteision eraill gynnwys gostwng y costau adeiladu pan fydd taenellwyr yn caniatáu i ddrysau tân costus neu elfennau strwythurol eraill gael eu hepgor.

Cwmpas

33. Byddai'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol yn ychwanegu'r mater canlynol at faes 11 o Atodlen 5:

Mater 11.1

Darpariaeth ar gyfer gofyniad bod rhaid gosod system daenellu mewn mangreoedd preswyl newydd ac mewn cysylltiad â'r gofyniad hwnnw.

Dehongli'r Mater hwn

Ystyr "mangreoedd preswyl newydd" yw -

(a) mangreoedd a adeiledir at ddibenion preswyl;

(b) mangreoedd a drosir at ddibenion preswyl;

(c) mangreoedd a drosir i'w defnyddio'n un breswylfa drwy isrannu'n ffisegol un neu fwy o fangreoedd preswyl presennol; ac

(ch) mangreoedd a drosir i'w defnyddio'n un breswylfa drwy ymgorffori'n ffisegol fwy nag un fangre breswyl bresennol.

Ystyr "system daenellu" yw unrhyw system osod awtomatig y bwriedir iddi ddiffodd, rheoli neu gyfyngu tanau drwy gyfrwng dŵr sy'n cael ei yrru o dan bwysau drwy bibau a phennau chwistrellu sy'n gweithredu pan fydd tymheredd a bennwyd ymlaen llaw yn cael ei gyrraedd.

34. Mae'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol yn ceisio rhoi pwerau i'r Cynulliad i wneud Mesurau Cynulliad mewn perthynas â gosod systemau taenellu tân mewn mangreoedd preswyl newydd.
35. Pan fydd y pŵer hwn wedi'i roi, y bwriad yw cyflwyno Mesur a fyddai'n ei gwneud yn ofyniad statudol bod system taenellu tân yn cael ei gosod ym mhob un o'r canlynol:
- Mangreoedd preswyl newydd eu codi gan gynnwys fflatiau/ rhandai.
 - Mangreoedd preswyl presennol sy'n cael eu haddasu'n sylweddol, gan gynnwys trosi anheddau sengl yn Dai mewn Amlfeddiannaeth, a throsi mangreoedd sengl yn fflatiau.
 - Adeiladau presennol sy'n cael eu trosi o ddibenion amhreswyl i'w defnyddio at ddibenion preswyl (e.e. swyddfeydd a drosir yn fflatiau).
 - Mathau eraill o newid defnydd o ddibenion amhreswyl i ddibenion preswyl, lle bydd gwaith trosi'n digwydd.
36. Byddai unrhyw Fesur a gâi ei wneud gan ddibynnu ar y cymhwysedd deddfwriaethol a roddid gan y Gorchymyn yn pennu'n fanylach y mangreoedd y byddai'r Mesur yn gymwys iddyn nhw. Byddai hefyd yn pennu'n fanylach y math o gyfarpar a fyddai i'w osod.

Eithriadau

Terfynau daearyddol unrhyw Fesur Cynulliad

37. Mae Adran 93 o Ddeddf 2006 yn gwahardd Mesurau Cynulliad rhag cael effaith ac eithrio o ran Cymru. Mae'n darparu na fydd darpariaeth mewn Mesur Cynulliad yn gyfraith i'r graddau y mae y tu allan i gymhwysedd

deddfwriaethol y Cynulliad. Mae darpariaeth y tu allan i gymhwysedd os bydd yn gymwys ac eithrio o ran Cymru, neu os bydd yn rhoi, yn gosod, yn addasu neu'n tynnu swyddogaethau y gellir eu harfer ac eithrio o ran Cymru (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny). Mae eithriadau cyfyngedig ar gyfer mathau penodol o ddarpariaethau atodol, er enghraifft darpariaeth sy'n briodol i wneud darpariaethau'r Mesur yn effeithiol, darpariaeth sy'n galluogi darpariaethau'r Mesur i gael eu gorfodi a darpariaeth sy'n gwneud diwygiadau canlyniadol i deddfwriaeth arall.

38. Mae'r cyfyngiad ynghylch swyddogaethau ac eithrio o ran Cymru yn golygu na fyddai'r Cynulliad drwy Fesur yn gallu rhoi swyddogaethau nad ydynt yn ymwneud â Chymru i Weinidogion Cymru, awdurdodau lleol Cymru nac unrhyw awdurdod cyhoeddus arall.

Swyddogaethau Gweinidogion y Goron

39. Nid yw'r Gorchymyn arfaethedig hwn yn ddo'i hun yn ceisio addasu na thynnu oddi ar unrhyw un o Weinidogion y Goron unrhyw swyddogaethau sydd ganddo. Yn rhinwedd Rhan 2 o Atodlen 5 i Ddeddf 2006, ni chaiff y Cynulliad drwy Fesur newid swyddogaethau Gweinidogion y Goron heb gydsyniad Ysgrifennydd Gwladol Cymru. O ran unrhyw gynigion yn y dyfodol a all effeithio ar swyddogaethau Gweinidogion y Goron, ymgynghorir â'r Adran briodol yn Llywodraeth y DU a cheisir dod i gytundeb am unrhyw gynigion i newid neu addasu'r swyddogaethau hyn. Swyddogaethau un o Weinidogion y Goron yw gwneud a diwygio'r Rheoliadau Adeiladu, sef swyddogaethau sy'n deillio o Ddeddf Adeiladu 1984, ac nid yw'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol arfaethedig yn effeithio arnyn nhw.

Y Casgliad

40. Am y rhesymau a amlinellwyd uchod, mae Ann Jones AC yn dymuno cynnig y dylid rhoi cymhwysedd deddfwriaethol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru mewn perthynas â systemau taenellu tân mewn mangreoddedd preswyl, yn nhermau'r Gorchymyn arfaethedig drafft sydd ynghlwm wrth y Memorandwm Esboniadol hwn.